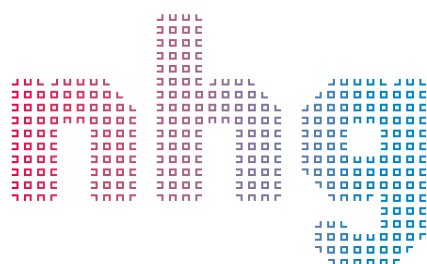

Griepvaccinatie najaar 2021

Coronamaatregelen en nieuw Gezondheidsraadadvies

Addendum bij de
NHG-Praktijkhandleiding
'Griepvaccinatie'

Nederlands
Huisartsen
Genootschap

Inhoud

1. Coronamaatregelen

1.1 Anderhalve meter	3
1.2 Klachtencheck	3
1.3 Gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)	3

2. Nieuw Gezondheidsraadadvies indicatiestelling griepvaccinatie

2.1 Gevolgen voor uw praktijk	4
2.2 Nieuwe en aangepaste doelgroepen	5
2.3 Omvang van de doelgroep	8
2.4 Werkwijze	8
2.5 Toekomst	9

Coronamaatregelen

Ook tijdens het vaccineren in najaar 2021 worden coronamaatregelen geadviseerd.

1.1 Anderhalve meter

Ondanks dat de anderhalve meter niet meer verplicht is in publieke ruimtes, adviseren wij wel de anderhalve meter te handhaven tijdens de vaccinatiesprekuren. Dit is vanwege het grote aantal kwetsbare mensen dat de vaccinatiesprekuren bezoekt. Richt uw vaccinatiesprekuren net als vorig jaar in, zodat uw patiënten en medewerkers 1,5 meter afstand van elkaar houden, behalve op het moment van de prik. Voor uitgebreide informatie over het inrichten van uw vaccinatiesprekuren, zie het addendum van vorig jaar.

- [Organisatie van het vaccinatiesprekuren in de huisartsenpraktijk in tijden van COVID-19: Addendum bij de NHC-Praktijkhandleidingen 'Griepvaccinatie' en 'Pneumokokkenvaccinatie'](#)

1.2 Klachtencheck

In uw uitnodigingsbrief staat vermeld dat mensen met klachten die kunnen passen bij een corona-infectie, thuis moeten blijven. Ook mensen die in quarantaine zitten, zijn niet welkom op een vaccinatiesprekuren. Dit zijn mensen die:

- positief getest zijn op corona
- recentelijk zijn teruggekeerd uit een zeerhoogrisicogebied en zelf onvolledig of niet beschermd (gevaccineerd) zijn tegen corona
- nauw contact hebben gehad met een coronapositieve patiënt en zelf onvolledig of niet beschermd zijn tegen corona

Zodra uw patiënt aansluit in de wachtrij, doet uw praktijk zelf ook nog een klachtencheck. Bij klachten die kunnen wijzen op besmetting met COVID-19, adviseert u de patiënt om zich te laten testen bij de GGD en vaccineert u pas als de klachten verdwenen zijn.

Wanneer u zwaarwegende redenen heeft om toch te vaccineren bij een persoon met klachten, ook bij milde klachten:

- haal de patiënt uit de wachtrij en vaccineer direct
- met adequate bescherming; volg de geldende adviezen

1.3 Gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Medewerkers betrokken bij de vaccinatie:

- dragen een chirurgisch mondneusmasker type IIR
- desinfecteren hun handen regelmatig, bijvoorbeeld elke 10 minuten

Het staat de huisarts vrij om keuzes te maken over het gebruik van mondneusmaskers door patiënten.

Wilt u dat patiënten een mondneusmasker dragen dan is het advies: voeg dit toe in uw uitnodigingsbrief.

2. Nieuw Gezondheidsraadadvies indicatiestelling griepvaccinatie

2.1 Gevolgen voor uw praktijk

Op 20 september 2021 heeft de Gezondheidsraad een nieuw advies uitgebracht over het Nationaal Programma Grieppreventie (NPG): Griepvaccinatie: herziening van de [indicatiestelling 2021](#). De Gezondheidsraad adviseert om 7 aangepaste doelgroepen een uitnodiging te sturen voor griepvaccinatie. Uit huidige literatuur blijkt dat deze groepen baat hebben bij griepvaccinatie, en dat griepvaccinatie hun risico's op complicaties en ziektelast verkleint.

Eerder is met VWS afgesproken dat, bij een positief besluit van VWS, de implementatie van dit advies (op zijn vroegst) volgt in 2022. Het is immers onmogelijk om na 20 september nog te selecteren, te bestellen en uit te nodigen voor dit seizoen.

Zeer kwetsbaren en hun gezinsleden en huisgenoten

In het nieuwe advies van de Gezondheidsraad, Griepvaccinatie: herziening van de indicatiestelling 2021, adviseert de raad om 7 aangepaste doelgroepen een uitnodiging te sturen voor griepvaccinatie. Een 8e groep die in het Gezondheidsraadadvies voorkomt, vormen de gezinsleden en huisgenoten van de zeer kwetsbaren. In 2007 adviseerde de Gezondheidsraad al om de gezinsleden en huisgenoten te vaccineren van mensen met een zeer hoog risico op ernstige ziekte en overlijden door griep. VWS heeft deze groep heeft toen niet opgenomen in het Nationaal Programma Grieppreventie (NPG), onder andere wegens implementatie- en afbakeningsproblemen. In het nieuwe advies heeft de Gezondheidsraad deze groep geherdefinieerd. VWS handhaaft in 2021 het beleid uit 2007; dit wordt in 2022 geëvalueerd. De uitzondering en work-around (zie paragraaf 2.4) die gelden voor de 7 aangepaste groepen, gelden dus niet voor deze 8e groep.

We verwachten echter dat er vragen komen van extra patiënten die tot de 7 aangepaste doelgroepen behoren, en dat een aantal van hen vanwege het nieuwe advies ook vaccinatie zal wensen. VWS wil het mogelijk maken dat deze mensen zich ook dit jaar al kunnen laten vaccineren. Dit is een geste: zij vallen immers niet of nog niet onder het NPG. Extra patiënten uit de aangepaste doelgroepen die dit wensen, kunnen zich actief bij uw praktijk melden voor griepvaccinatie, om al dit jaar te profiteren van de bescherming van de griepvaccinatie.

Voor de huisartsenpraktijk betekent dit Gezondheidsraadadvies helaas extra werk. Dat is na de onrustige vaccinatiecampagnes van het afgelopen jaar extra vervelend. Daarom heeft het NHG met het RIVM, de SNPG en het LHV gezocht naar een werkwijze die haalbaar is voor de huisarts en de andere praktijkmedewerkers, door een duidelijk proces te beschrijven en door te ondersteunen bij eventuele vragen.

De werkwijze in dit document is gebaseerd op 4 uitgangspunten.

- Patiënten uit de aangepaste doelgroepen krijgen de mogelijkheid om zich te laten vaccineren.
- Werkzaamheden voor de praktijkmedewerkers worden zo veel mogelijk beperkt.
- De huidige, bestaande doelgroep van de griepvaccinatie krijgt voorrang op de nieuwe doelgroepen (zie kader Beschikbaarheid en piekperiode).
- Het RIVM is primair verantwoordelijk voor de communicatie.

Beschikbaarheid en piekperiode

Er zijn voldoende vaccins beschikbaar, echter niet allemaal in oktober en november. Indien noodzakelijk zullen de patiënten uit de nieuwe doelgroepen moeten wachten tot december om hun vaccin te krijgen.

De beschermende antistoftiters zijn 2 weken na vaccinatie maximaal. De afgelopen jaren is de griepepidemie niet eerder dan december begonnen: de piek is meestal pas in januari of februari, en die kan doorlopen tot eind maart. Zelfs met een late vaccinatie in december is de patiënt dus voor het grootste deel van het griepseizoen beschermd.

2.2 Nieuwe en aangepaste doelgroepen

In het nieuwe Gezondheidsraadadvies over griepvaccinatie zijn 4 doelgroepen helemaal nieuw:

- mensen met morbide obesitas ($BMI \geq 40$)
- mensen met dementie
- mensen met cochleaire implantaten
- zwangere vrouwen vanaf 22 weken zwangerschap

Er zijn 3 doelgroepen aangepast.

- Bij de groep 'patiënten met afwijkingen en functiestoornissen van de luchtwegen en longen' zijn criteria aangepast.
 - Toegevoegd zijn mensen die vanwege een COVID-19-infectie longschade hebben opgelopen.
 - Mensen met specifieke neurologische en neuromusculaire aandoeningen (NNMD's) kregen voorheen alleen een griepvaccinatie als zij daardoor een probleem met de ademhaling hadden (en vielen dan onder de groep 'patiënten met afwijkingen en functiestoornissen van de luchtwegen en longen'). Dat criterium is nu vervallen.
De volgende specifieke NNMD's zijn toegevoegd als doelgroep:
 - a. patiënten met multiple sclerose (MS), de ziekte van Parkinson, amyotrofische laterale sclerose (ALS), myasthenia gravis, een spierziekte, of een of meer andere ziekten van het zenuwstelsel
 - b. patiënten die hebben doorgemaakt: een cerebrovasculair accident (CVA), een subachanoïdale bloeding, of een intracerebrale bloeding
 - c. patiënten met epilepsie
 - d. kinderen met psychomotorische retardatie
- Bij de groep mensen met een verstandelijke beperking is een doelgroep toegevoegd:
 - ook thuiswonenden die een verhoogd risico lopen op griep en op complicaties daarvan, krijgen nu een griepvaccinatie aangeboden. Eerder waren alleen mensen geïndiceerd die intramuraal verblijven.

Hier volgt per groep een toelichting en handvatten voor de controle van de indicatie, en registratie van de indicatie voor goede selectie uit het HIS, mocht de indicatie opgenomen worden in het NPG (vanaf op zijn vroegst 2022).

Mensen met morbide obesitas ($BMI \geq 40$)

Morbide obesitas gaat gepaard met een aanzienlijke ziektelast door griep: er is een verhoogd risico op ziekenhuisopname, ic-opname en sterfte door griep. Bij mildere vormen van obesitas lijkt het risico minder of niet verhoogd. Tevens zijn er aanwijzingen dat mensen met obesitas een groter risico hebben op infecties. Mechanismen kunnen zijn dat de immunologische respons is afgenomen, en dat de hormoonbalans verstoord is.

Mensen met morbide obesitas die zich melden voor de griepvaccinatie, zullen vaak zelf al de BMI gecheckt hebben. Ter controle kan de assistente nog vragen naar lengte en gewicht, en dit in een [BMI-calculator](#) invoeren.

Er is helaas geen ICPC-code voor morbide obesitas. Indien er nog geen episode in het HIS aangemaakt is voor dit probleem, kan het geregistreerd worden onder T83 adipositas. Ook kunnen lengte, gewicht en berekend BMI als meetwaarden in het HIS geregistreerd worden.

Mensen met dementie

Uit observationele onderzoeken blijkt dat dementie een risicofactor is voor overlijden aan griep, en voor het krijgen van een longontsteking. De meeste mensen met dementie komen op basis van hun leeftijd (60+) al in aanmerking voor griepvaccinatie.

Mensen met cochleaire implantaten

Mensen met cochleaire implantaten lopen een verhoogd risico op meningitis. Griep kan leiden tot een secundaire bacteriële infectie, en kan daarmee meningitis uitlokken.

Er is geen ICPC-code voor patiënten met cochleaire implantaten. Mogelijk staat uw patiënt geregistreerd onder een van de volgende ICPC-codes:

- A89 - Aanwezigheid/gevolg prothese
- H28 - Functiebeperking/handicap oor
- H86 - Doofheid/slechthorendheid
- H80 - Aangeboren afwijking(en) oor

In de meeste HIS'en is het mogelijk om een cochleair implantaat te registreren als ingreep: 'Ingreep 1344 16.07 cochleair implantaat'. Dit is de meest specifieke methode van registratie.

Zwangere vrouwen vanaf 22 weken zwangerschap

Griepvaccinatie verkleint het risico op ziekenhuisopname bij zwangere vrouwen en beschermt tegen griep en ziekenhuisopname van de baby in de eerste 6 maanden. Baby's onder de 6 maanden kunnen niet gevaccineerd worden tegen griep, maar lopen wel een verhoogd risico op ziekenhuisopname wanneer zij griep krijgen.

De Gezondheidsraad adviseert om vrouwen te vaccineren die tijdens het griepseizoen 22 of meer weken zwanger zijn. Voor 2021 gaat het om vrouwen die tussen 1 oktober en 1 december 22 weken of langer zwanger zijn.

Uitsluitend vanaf 22 weken zwangerschap

Let op: de vaccinatie mag pas plaatsvinden bij 22 weken zwangerschap of meer.

- Vraag na of uw patiënte 22 weken zwanger is op het moment van haar vaccinatieafspraak.
- Stel indien nodig de vaccinatie uit.

Als een patiënte zich bijvoorbeeld meldt op 1 oktober, en het blijkt dat ze op 1 december 22 weken zwanger zal zijn, stel de vaccinatie dan uit tot op zijn vroegst 1 december.

Registratie van deze indicatie is niet nodig; indien deze doelgroep wordt overgenomen en op een later moment onder het NPG valt, zal het immers om andere vrouwen gaan.

Mensen met longschade door COVID-19-infectie

Griep kan bij mensen met longschade sneller tot problemen leiden, namelijk longontsteking (ook secundair bacterieel), ziekenhuisopname, ic-opname en overlijden.

In geval van ex-COVID-19-patiënten is het echter nog lastig te bepalen bij wie sprake is van longschade, en wat de diagnostische criteria moeten zijn om dit te bepalen. De LCI, het RIVM, het NHG en de longartsen zullen hierover, bij een positief besluit van VWS, overleggen en proberen te komen tot een gezamenlijke definitie van de patiëntpopulatie en van welke diagnostiek kan en/of moet worden ingezet om dit vast te stellen.

Voor 2021 is een griepvaccin beschikbaar voor iedereen die invasief en non-invasief beademd is geweest. Het is voor de patiënt mogelijk onduidelijk of hij non-invasief beademd is, of 'gewoon' zuurstof via een neussonde of masker toegediend heeft gekregen.

- Het verzoek aan de assistente is om te proberen na te gaan of de patiënt beademd is geweest, en als de patiënt het niet weet, te kijken of het in de opnamebrief staat.
- Meer inspanning om dit te achterhalen is niet nodig. Bij twijfel mag de huisartsenpraktijk in het voordeel van de patiënt handelen en griepvaccinatie toedienen.

Registratie van deze doelgroep is helaas nog niet mogelijk, omdat nog niet duidelijk is hoe deze doelgroep gedefinieerd gaat worden indien deze op een later moment ook onder het NPC gaat vallen. Benadruk bij de patiënt dat het krijgen van de griepvaccinatie dit jaar geen garantie is om volgende jaren ook uitgenodigd te worden.

Mensen met specifieke neurologische en neuromusculaire aandoeningen (NNMD's)

Patiënten met de volgende specifieke neurologische en neuromusculaire aandoeningen (NNMD's) komen volgens het nieuwe advies in aanmerking voor griepvaccinatie:

- a. patiënten met multiple sclerose (MS), de ziekte van Parkinson, amyotrofische laterale sclerose (ALS), myasthenia gravis, een spierziekte, of een of meer andere ziekten van het zenuwstelsel
- b. patiënten die hebben doorgemaakt: een cerebrovasculair accident (CVA), een subachanoïdale bloeding, of een intracerebrale bloeding
- c. patiënten met epilepsie
- d. kinderen met psychomotorische retardatie

Mensen met een NNMD lopen een ruim 3 keer verhoogd risico op sterfte ten gevolge van griep, ook hebben zij een verhoogd risico op ziekenhuisopname en ic-opname. Van de kinderen die overlijden aan griep, heeft ongeveer een derde een NNMD. Zij hebben een verhoogd risico op respiratoire insufficiëntie, ic-opname, kunstmatige beademing en epileptische aanvallen (door koorts en/of griep).

Epilepsie is een relatieve contra-indicatie voor griepvaccinatie, aangezien vaccinatie kan leiden tot koorts, en koorts een aanval kan uitlokken. De koorts na vaccinatie is echter korter van duur dan na griepinfectie, en is beter te bestrijden met paracetamol.

De Gezondheidsraad adviseert dus om ondanks deze relatieve contra-indicatie wel te vaccineren bij mensen met epilepsie.

Mensen met een verstandelijke beperking

Mensen met een verstandelijke beperking die intramuraal wonen, hadden al een indicatie voor griepvaccinatie. Het nieuwe advies van de Gezondheidsraad geeft aan de behandelend arts of huisarts ruimte om ook thuiswonende mensen met een verstandelijke beperking te vaccineren. Zij lopen mogelijk, net als intramuraal wonende mensen met een verstandelijke handicap, meer risico op complicaties van de griep.

De Gezondheidsraad laat het over aan de behandelend arts of huisarts om af te wegen wie een verhoogd risico loopt. Er zijn echter onvoldoende data om duidelijk af te bakenen welke thuiswonende mensen met een verstandelijke beperking wel en welke niet meer risico lopen op griep, en wie baat heeft bij griepvaccinatie. Het is redelijk om te stellen dat mensen met een wens tot vaccinatie in deze groep, gevaccineerd mogen worden.

2.3 Omvang van de doelgroep

Het is onbekend hoeveel groter de aangepaste doelgroep precies is. Een grove schatting is dat het zal gaan om 10-15 extra patiënten per praktijk.

Een deel van de mensen uit de aangepaste doelgroepen ontvangt al een griepvaccinatie, omdat ze boven de 60 zijn of een comorbiditeit hebben. Een grove schatting is dat er in totaal 200.000-250.000 extra mensen een indicatie krijgen voor de griepvaccinatie.

De verwachting is dat maar een klein deel van hen zich in 2021 actief meldt voor een griepvaccinatie. De vaccinatiegraad onder 0- tot 59-jarigen met een medische indicatie is over het algemeen niet erg hoog (in 2019: 32%); een nog kleiner deel zal actief stappen ondernemen om een griepvaccinatie te krijgen.

De verwachting is dat 50.000-70.000 mensen uit de nieuwe doelgroepen zich melden voor griepvaccinatie (dat zou een vaccinatiegraad van 25-30% betekenen). Verspreid over 5.000 praktijken gaat het dan om 10-15 extra mensen per praktijk.

2.4 Werkwijze

Patiënten informeren

Het RIVM is verantwoordelijk voor de publiekscommunicatie, en zal informatie voor patiënten onder andere beschikbaar stellen op hun website. Er vindt in 2021 geen actieve werving plaats van patiënten uit de aangepaste 7 doelgroepen, en ook geen actieve campagne om hen te motiveren een griepvaccinatie aan te vragen bij de huisartsenpraktijk.

- Informatie over het Gezondheidsraadadvies zal via de reguliere media verschijnen.
- Publieksinformatie komt beschikbaar op www.rivm.nl.

Initiatief bij de patiënt laten

Patiënten die behoren tot de nieuwe doelgroepen en die een griepvaccinatie wensen, mogen zich bij uw praktijk melden tussen 1 oktober en 1 november (door de assistente te bellen, via een e-consult of door een e-mail te sturen). U hoeft dus niet te selecteren of uit te nodigen. Patiënten die zich later melden, kunnen geen aanspraak maken op een vaccin.

Deze termijn is gekozen zodat er een duidelijk moment is wanneer uw praktijk kan stoppen met het aannemen van verzoeken. Als er vaccins over zijn, en de huisarts dit wenst, mag een patiënt die zich later meldt nog wel gevaccineerd worden.

Indicatie controleren

Waar mogelijk controleert uw praktijk of de patiënt tot een van de aangepaste doelgroepen behoort: zie paragraaf 2.2 over de doelgroepen.

Uw praktijk informeert patiënten dat vaccinatie in 2021 niet betekent dat ze de aankomende jaren een uitnodiging voor griepvaccinatie ontvangen. VWS moet nog besluiten of het Gezondheidsraadadvies overgenomen wordt. Daarnaast kan het zijn dat een patiënt die zich meldt, toch niet, of niet volledig onder de genoemde doelgroep valt. Bijvoorbeeld: de invulling van het criterium 'longschade' bij een ex-COVID-19-patiënt wordt komend jaar nog uitgewerkt in samenwerking met de longartsen.

Lijst bijhouden

De assistente houdt een lijst bij van patiënten die zich melden met het verzoek een griepvaccinatie te krijgen. Dit kan heel simpel een A4'tje zijn, waarop patiëntstickers geplakt worden.

Vaccineren

De huisarts schat in wat mogelijk en nodig is voor het vaccineren van de extra patiënten, afhankelijk van de omstandigheden.

a. Er zijn voldoende vaccins (vaccineren uit spillage)

Als verwacht wordt dat de extra doelgroepen gevaccineerd kunnen worden uit de spillage, kunnen deze patiënten direct meegevacineerd worden op de reguliere vaccinatiesprekuren. Bij voorkeur plant u deze patiënten in op het laatste vaccinatiesprekuren, zodat patiënten uit de reguliere doelgroep verzekerd zijn van een vaccin.

b. Ophogen bestaande bestelling

Bij twijfel kan bekeken worden of het mogelijk is om de bestelling op te hogen. Er zijn nog enkele dagen in oktober waarin het mogelijk is om de hoofdbestelling te verhogen. Ook zijn er nog enkele mogelijkheden voor het plaatsen van een voorbestelling. Dit is uiteraard alleen mogelijk als de vaccins ook beschikbaar zijn: indien de webapplicatie van SNPG aangeeft dat er geen vaccins beschikbaar zijn, vervalt deze optie.

c. Vaccineren uit nabestelling

Als de huisarts verwacht dat er onvoldoende spillage is om de aangepaste doelgroepen te vaccineren, is een nabestelling nodig. Houd er rekening mee dat een nabestelling pas een dag na bezorging van de hoofdlevering geplaatst kan worden.

- Het advies is: wacht met de nabestelling tot na 1 november. Patiënten kunnen zich tot die datum melden.
- Indien u een extra bestelling nodig heeft dan is deze gratis. U krijgt in 2021 3 leveringen kosteloos.
- Vaccins worden uiterlijk in december geleverd.

Als u van plan bent een veegronde te plannen, kunt u ervoor kiezen om de veegronde voor de reguliere doelgroepen later te plannen, zodat u de nieuwe doelgroepen in de veegronde kunt meevaccineren.

Vanwege de te verwachten kleine aantallen (zie paragraaf 2.3) zijn individuele afspraken waarschijnlijk ook een goede optie.

Declareren en registreren

De vaccinatie wordt in het HIS vastgelegd met:

- ICPC-code R44 - Immunisatie/preventieve medicatie
- medicatievoorschrift ATC J07BBo2
- het batchnummer

Zie ook: [NHG-Praktijkhandleiding Griepvaccinatie 2021](#)

De toegediende vaccinaties aan de nieuwe doelgroepen kunnen in december samen met de regulier toegediende griepvaccinaties gedeclareerd worden bij de SNPG.

2.5 Toekomst

Uiterlijk 3 maanden nadat het Gezondheidsraadadvies is aangeboden, volgt een officiële beleidsreactie. Als het besluit leidt tot implementatie van het advies, zullen RIVM, NHG, LHV en SNPG komend jaar samenwerken om dit te realiseren.

Het is mogelijk dat VWS een of meer van de voorgestelde groepen uit het Gezondheidsraadadvies niet overneemt.

Vaccinatie in 2021 betekent dus niet automatisch ook een uitnodiging voor griepvaccinatie in de komende jaren.